

TAARRUZ

Eğlendirerek Hükmetmek

Halklara Karşı Kitle Kültürü

*Divertir pour dominer
La culture de masse contre les peuples*

Türkçe Söyleyen: Yusuf Polat

İçindekiler

Önsöz	7
Giriş: Müstakil Ev İdeolojisi	17

BİRİNCİ BÖLÜM

KIRIN TELEVİZYONLARINIZI

Gösteriye Dönüştürülmüş Dünya

Giriş.....	29
1) Televizyon Çağı.....	33
2) Yabancılaşma	41
3) Televizyon Bağımlılığı	45
4) “Beyin Yıkama” Etkisi	51
5) Tektip.....	57

İKİNCİ BÖLÜM

HOMO REKLAMUS

Günü Gününe Ehlileştirme

Giriş.....	65
1) Reklamın Kısa Tarihi.....	67
2) Endüstriyi Pazarlama Endüstrisi.....	73
3) Reklamın Hizmetindeki İnsan Bilimleri	79
4) Tek Gerçeklik, Yeni İdeoloji.....	85
5) Reklam Polonya’yı Nasıl Küreselleştirdi?.....	93
6) Tüketim Aracılığıyla Denetim	99
7) Bakışın Kaybı	105
8) Logo ya da Metaya Tapınma.....	111
9) Metalaştırılan İtiraz.....	117
10) Seçmek ya da Özgür Olmak.....	123

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞAMPİYONLARDAN NEFRET EDİYORUZ!

Spor İdeolojisine Karşı

Giriş.....	133
1) Halkın Afyonu	135
2) Sporun Başlangıcında.....	145
3) Her Şeyden Önce Performans	149
4) Kızıl Spor.....	153
5) Totemsiz, Tabusuz Bir Eleştiri	161
6) Siyah Üniformalı Spor.....	165
7) Spor Kadınlara Karşı	171
8) Sporcu Beden	177
9) İtaat Öğretimi Üzerine	183
10) Oyuna Karşı Spor	187

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TURİSTİK REZİLLİK

Gezeenin Yönetimi

Giriş.....	193
1) Durum Tespiti.....	195
2) İndirimli Arılık.....	199
3) Dünyayı Yönetmek	203
4) Kumsaldaki Babil Kulesi	209
5) Vatanında Yaşamak	215
6) Turistik Uygun Adım	223
7) Seks Gezeeni.....	227
8) Halkların Folklorlaştırılması	237
9) Oaxaca Turistlerden Vazgeçecek	245

Heretik Manifesto	251
--------------------------------	------------

ÖNSÖZ

XX. yüzyılın başlarında kitlesel üretimin doğuşu kitlesel tüketimle örtüşür. Başta Ford olmak üzere patronlar, ürettikleri ürünlerin halkın önemli bir bölümü tarafından tüketilmesini sağlamak gerektiğini anlarlar. Kapitalizmin gelişimi işçilerin kendi ürettiklerini tüketebilmelerine bağlıdır. Bu ise ücret artışı ve üretim maliyetlerinin düşüşüyle ilişkilidir. Yaşam biçimlerindeki bu “iyileşme” işçilere, mesleklerin ve mesleki değerlerin yok oluşu, çalışma koşullarının kötüleşmesi (tekdüzelik, zahmetlilik, niteliksizleşme...), kırsaldan kentsel ve endüstriyel bölgelere zorunlu göç gibi küreselleşmenin olağan sonuçlarına katlanma imkânı tanır. Endüstriyel kapitalizm, çalışanları o zamana kadar başlıca geçim kaynağı olan ve toplumsallaşma ağlarını oluşturan kırsal ve evsel çevreden kopararak teslimiyete zorlar. Böylece birçok faaliyet işçileri büyük sanayi tarafından üretilen malları satın almak zorunda bırakarak ticari ve parasal alanın bir parçası haline gelir.

Çalışanların bu şekilde ehlileştirilmesine genellikle “kitle kültürü” adı verilen bir kültürün gelişimi eşlik eder. Bu kültür, “sanayinin yasalarına göre tasarlanmış, üretilmiş ve insanlara herhangi bir meta gibi dayatılmış yapıt, nesne ve tutumlar bütünü”¹

1 Jean-Claude Michéa, “Önsöz”, içinde, Christopher Lasch, Cornelius Castoriadis, *La Culture de l'égoïsme*, Paris, Climats, 2001, s.8.

olarak tanımlanabilir. Spor ve turizm, ABD'nin kitle kültürünün merkezi olmasından ve büyük çaplı kültür endüstrilerinin gelişiminden önce, sanayinin beşiği olan İngiltere'de doğar. Boş zaman etkinlikleri ve mülkiyet merkezli bir evren o dönemde gelişmeye başlar. XX. yüzyıl boyunca, dünyanın birçok bölgesindeki yaşam biçimleri tekbiçimleştirilir ve tüketim toplumu ve imgelemi gezegenin büyük bir bölümüne yayılır. İşçi sınıfının, iş güvencesi, ücret artışı, kitlesel tüketim ve boş zaman etkinliklerine dayalı "Fordist" düzenle bütünleşmesi sağlandıktan sonra, sermaye ve emek arasındaki gerilimler, gelirlerin paylaşımı -sermaye birikiminin sınırlandırılması- ve çalışma koşulları üzerine odaklanır.

Bugün, büyük oranda komünist partilerce yönlendirilen işçi hareketi (en mücadeleçileri bile), endüstriyel kapitalizmle ortaya çıkan yaşam biçimlerinin köklü sorgulamasını artık terk etmiş durumdadır. Bu terk ediş, eski dönemlerin "bozgunculuğuna" ve direnişlerine övgüler dizmeye hevesli solun ve aşırı solun, toplumsal bağları bertaraf etmeye devam eden bugünkü süreçlere pek ala uyum göstermesini kısmen açıklıyor. Üretimin akılcılaştırılmasıyla doğan ilerlemeci eski söylem (teknolojik bilimsel ilerlemelerle toplumsal ilerleme arasında doğrudan bağ olduğuna ilişkin inanç) hala canlılığını koruyor.

Gerçekle tüm bağlarını yitirmiş olmalarına ve yeterince eleştirel ve birleştirici bir söylem geliştirmekten uzak olmalarına karşın ilerici güçler, sözüm ona gericileri ya da moda bir terim kullanmak gerekirse "Fransız usulü yeni tutucuları" ifşa etmekte inat ediyorlar. Daniel Lindenberg'in *Düzene Çağrı. Yeni Gericiler Üzerine Araştırma*² başlıklı popüler denemesi bunun karikatürize bir örneğidir. Tehlike altındaki demokrasiye ve liberalizme övgüler dizmek gibi bildik ahkâm kesmelere ek olarak yazar,

2 *Le rappel à l'ordre. Enquête sur les nouveaux réactionnaires*, Paris, Editions du Seuil, 2002.

kitle kültürü eleştirisinin “gerçek bir gerileme” ile benzerlikler taşıyabileceğini ve “eşitlikçi tutku”yu tehdit edebileceğini ileri sürüyor. Yazara göre bu tür “gençlik karşıtı” bakış açıları, “kitle turizmini günümüzdeki çöküşün bir metaforu olarak”³ alabilir ve “özellikle yeni gericilerin coşkusu”nu tetikleyebilir, zira “kitle-selleşmenin olduğu her yerde, eleştiri zincirden boşalmaktadır”⁴. Bu cümlelerin altında yatan aslında şudur: Günümüzdeki yozlaşmanın ve kültürel sanayilerin her türlü eleştirisi, entelektüel zadedgancılık ve kentsoylu seçkincilik arasında gözden düşürülmek istenmektedir.

Eleştiri bu şekilde cılızlaşalı uzun yıllar oluyor. Nitekim on yıl önce, Amerikalı ünlü sosyolog [toplumbilimci] Christophe Lasch, “demokrasi ile tüketim mallarının serbest dolaşımı birbirine o kadar çok karıştırıldı ki kültürün sanayileşmesine karşı dile getirilen eleştiriler, bizzat demokrasiye yöneltiliyormuş gibi kendiliğinden reddedilmektedir; buna karşılık, bir zamanlar zenginlerin ayrıcalığı olan bir dizi seçeneğe herkesin erişimini sağladığı düşüncesiyle kitle kültürü savunulur noktaya gelmiştir”⁵. Bir asırdan beri, halk kültürünün özerk biçimlerini aşındırmak, toplumsal bağları yok etmek ve her zaman yeni ürünlerin tüketicisi haline dönüştürülmüş bireylerden oluşan yapay bir dünya yaratmak amacıyla uygulamaya konan tüm icraatlar demokratikleşme adına yapılmış gözüküyor.

Davranışlarda ve arzularadaki bu tekbiçimleştirme, kendini (toplumsal, mekânsal, zamansal, vb) tüm engellerin aşılması olarak sunuyor. Bu kabul edilmiş ve talep edilmiş beyinsizleştirme bağlamında tüm itirazcı entelektüeller kitle kültürüne yeniden itibar kazandırıp duruyorlar. Öte yandan solun bir kısmı, en güçlü kiteselleştirme ve bensizleştirme aracı internetin

3 *A.g.e.*, s.20.

4 *A.g.e.*, s.21.

5 Christopher Lasch, Cornelius Castoriadis, *La Culture de l'égoïsme*, Paris, Climats, 2001, s.33.

yaygınlaştırılmasına etkin bir biçimde katılmıştır. Bu yeni teknolojiler, mutluluğu teknik ilerlemeyle eşleyen eski ilerlemeci retorikğin yeniden kanatlandığı bir dönemde, geçmişin ağırlıklarından kurtulmak için en etkili aracı temsil ettiler. Web'in bu ilk pazarlayıcıları, paslanmış ancak gerçeklikte bir karşılığı olan, baskıcı, hiyerarşik bir kapitalizmi aştıklarını sanarak yanıldılar. Bu coşku, kapitalizm sanal dünyada yoğun bir biçimde yeniden harekete geçip gerek mali gerekse de ideolojik anlamda bundan yarar sağlayıncaya dek birkaç yıl sürdü. Kapitalizmin teknolojik "devrim" aracılığıyla kendini yenilemesi, özgürleştirici bir gelenek kaynaklı değerlerle süslendi. Ancak bu geleneğin başlıca takipçileri, aynı geleneğe içkin eleştirel duruşu artık yitirmişlerdi; o kadar ki gösterinin ve kültürel sanayilerin en ateşli yayıcıları haline gelmişlerdi.

Dönüşlerin ve zamanın ruhuna uyum sağlamaların listesi daha da uzatılabilir. Biz simgesel nitelikli iki durumu ele alalım: spora tapınma ve Amerikan dizilerine duyulan ilgi. Spor ideolojisine yönelik her tür eleştiri özellikle, 1998 Dünya Futbol Şampiyonasının en dik kafalıları bile (entelektüeller, kadınlar...) meşin yuvarlağa bağlamasından ve spor temelli kitlesel sevinç kamusal alana sokmasından bu yana (dev ekranlarla donatılmış barlar, sokaklardaki taraftar kalabalıkları...) kimsenin aklına gelmez oldu. Kitlelerin bu yeni afyonuna eleştirel bakmayı halen becerebilen ve kendilerine bu kitabın sayfalarında söz hakkı tanıdığımız ufak bir yılmaz çevrenin dışında, büyük birer sportif ayın olan bu kolektif orgazmların meşruluğuna ilişkin artık hiçbir aykırı ses çıkmıyor.

Performansa duydukları aşkı haykıran ve bu modern zaman kahramanlarını yücelten bir entelektüeller grubunun meşrulaştırdığı Fransa Bisiklet Turu, Olimpiyat Oyunları, Dünya Futbol Şampiyonası, Dünya Rugby Şampiyonası, vb gına getirecek de-recede birbirlerini izleyip duruyor. Bu entelektüeller, kitlelerle

kucaklaşma ve “halk olma” gururunu buralarda buluyorlarmış. “Rugby fanatığı” filozof (kendisini böyle tanıtıyor) Catherine Kintzler bu ittifakı mükemmel temsil ediyor. Bu öfke boşalması ve iri kaslar sergisine entelektüel bir hava katmak üzere 2007 yılındaki Rugby Dünya Kupası boyunca televizyon programlarının stüdyolarını dolaşıp durur. “Rugby üzerine çeşitli mülahazalar”⁶ adlı metninden kısa bir alıntı, eleştiri noksanlığını ortaya koymak için yeterli: “Bu noktada elbette ki rugby, koşullu olarak engellerden kurtaran bir eğitim örneğidir. Fakat basit bir örneğin ötesinde, filozofların şema adını verebilecekleri bir şeydir. Şemalar düşünceyi maddeye bir kural gibi kaydeder: Bu, bir tür maddeleşmiş ilkedir”. Daha az tumturaklı tarzda, aşırı solun yükselen lideri, Yeni Antikapitalist Parti’nin⁷ sözcüsü Olivier Besancenot, bir vesileyle taktığı taraftar atkısıyla PSG’ye⁸ desteğini belirtmekte bir sakınca görmüyor. Katıksız bir seçim demagojisi mi yoksa bir çağın alameti mi?

Uzun süre Amerikan emperyalizminin Truva Atı olarak görülen televizyon dizileri (*Six Feet Under*, *Dr. House*, *Dexter*, *Lost*, *vb*), birkaç yıl içerisinde sanat eseri statüsü kazanıp modern mitolojiye dönüşmeyi başardılar. Entertainment stüdyolarında seri halde üretilen bu endüstriyel yapımlara sınırlı da olsa eleştirel hiçbir bakış getirilmemektedir. Her ne kadar kanalların çoğalması bu yapımlara, Batılı yaşam biçiminin ve değerlerinin yayılmasını sağlayarak dünyayı işgal etme ve düşleri kirletme olanağı verse de (ki burada bugün eskimiş olarak görülebilecek bir eleştiriyi, zira bu imgelemler o kadar *doğal* gelmektedir ki, yeniden dile getiriyoruz) başta Télérama ve Les Inrockuptibles⁹ olmak üzere kültür dayatmacıları bunları pazarlayıp dururlar. Küreselleşmiş kültür endüstrileri karşısındaki bu bilmem kaçınıcı feragat

6 *Propos mêlés sur le rugby* [<http://www.mezetulle.net/article-6817115.html>].

7 Nouveau Parti Anticapitaliste.

8 Ç.N: Paris-Saint-Germain futbol kulübü.

9 Ç.N: Fransa’nın önde gelen haftalık televizyon dergileri.

artık hiçbir şeyin durduramayacağı eğlendirme kültürünün doğuşuna işaret eder.

Kitle kültürüne eleştirel bir bakış getirmeyi bu reddediş, muhalif bir düşüncenin gelişimi için alan bırakabilir mi? Cevap evetse, bu ne üzerine kurulabilir? Solun liberal kanadına göre (başta postmodernler olmak üzere) bu eleştiri, toplumun bir bölümünün tüketime ve bu tüketimim [yozlaştırma] araçlarına erişememesi üzerine kurulabilir. Bu bakışa göre, tüm ayrımcılıklara, sınırlara veya engellere karşı mücadele edilmelidir. Jean-Claude Michéa bu fikri mizahi biçimde şöyle eleştirir: “[O halde] kapitalist sistem, toplumsal, siyasal ve kültürel tutuculuğun tamamlanmış bir biçimini temsil etmekte olup, gerek metafizik projesinde gerekse de teknik gerçekleştirmelerinde ordunun, Kilisenin ve ataerkil ailenin ayrıcalıklı egemenlikleri üzerine kurulmuş *geçmişe ait* sıradan *bir güçtür*”¹⁰. Marksistlere göre ise yalnızca sermaye ile emek arasındaki güç ilişkisi önem taşır. Dünya, ekonomik ölçütlere ve toplumsal sınıfların üretim sürecindeki yerlerine göre belirlenmiş sınıflar arası bir mücadeleye indirgenir. Ne var ki kapitalizm ekonomik bir istismar sistemine indirgenemez, “bütüncül bir toplumsal olgu”ya denk düşer. Kapitalist sanayileşmenin birkaç yüzyılına dönüp bakıldığında Kültürün¹¹ fiiliyatta, tam da modern yaşamın farklı kesitleri birbirinden ayrıldığında ve özerk hale geldiğinde ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Sanatın, siyasalın, dinsel, teknik ve bilgelige özgü olanın, ekonomik olanın, vb toplumsal olanla ayrıştırılmaz bir biçimde iç içe geçtiği eski dünya, yerini yavaş yavaş, uzmanlaşmış mesleklerin (bilim insanları, girişimciler, sanatçılar, mühendisler vb) günlük yaşamın farklı boyutlarını yönettikleri ayrık bir evrene bırakmıştır. Bernard Charbonneau'nun

10 Jean-Claude Michéa, “Önsöz”, içinde, Christopher Lasch, Cornelius Castoriadis, *La Culture de l'égoïsme*, Paris, Climats, 2001, s.13.

11 Ç.N: Özgün metinde *Culture* sözcüğü büyük harfle yazıldığı için “Kültür” biçiminde yazılmıştır.

anımsattığı üzere, “Kültür, modern çağın büyük maddesel ve tinsel dönüşümünün hızlandığı anda ortaya çıkmıştır. Ulusun, Parlamentoların ve makinelerin çağdaşdır. Sosyalist ya da faşist oluncaya kadar kapitalist ve burjuvadır”¹². Bir başka deyişle, aşağı yukarı XIX. yüzyılın başları ile XX. yüzyılın sonlarına tarihlenebilecek olan bu ilk sanayileşme evresi boyunca, anlamı olabilen ve insanı günlük ufkunun ötesine yükseltebilecek her şey Kültürün içine yavaş yavaş hapsedilmeye başlanmıştır. Fakat bugün, bu geçiş evresi tamamlandıktan ve halklar, kendi gündelik hayatları ve düşsellerinden koparıldıktan ve bu alanlardaki iradeleri ellerinden alındıktan sonra, kapitalist sanayi, kültürel sosyal içerisine ideolojik ve parasal bir perspektif içerisinde (kendi dinamizmi için vazgeçilmez olan değerleri gizliden gizliye dayatmayı elbette unutmadan) yedirmektedir. İnternet tam da böyle bir şeydir; kültürün içinde bir biçimde yeniden çözülmüş toplumsalın maddi bir vasıtada somutlaşmasıdır. Fakat bu kültür, eskiden olduğu gibi, kendi yaşam koşullarının özerk efendileri olan kolektiflerin birleştiricisi olmaktan uzaktır. Artık kendi kişisel çıkarlarının cimri hesabıyla harekete geçen tekil bireylerin yaratıcısıdır. Bağlarından koparılmış, yalnız, başkalarına bilişim protezleriyle bağlanmış, mantıklı olmaksızın akılcı, kendi kültürel seçimlerinde hür; her yerde ve sürekli var olan, sonsuz ancak bellenmesi gereksiz bir bilgi yığına sahip bu bireyler, bilişim çağındaki yeni insanın birer modelidirler. İronik biçimde, endüstriyel kapitalizm için elzem bu davranışların kitlesel düzeyde özümsemesi sıklıkla demokratikleşme adı altında sunulmaktadır. Nitekim günümüz teknokratlarını kaygılandıran asıl konu, bütün bir insanlığı bir ekranın karşısında oturtmak iken, en saf analizciler “blog alanının” yükselişini yeni bir siyasal başkaldırı alanının doğuşu olarak kurguluyorlar kafalarında.

Oysa gerçekte, başkalarının, doğanın ve bizzat kendimizin

12 Bernard Charbonneau, *Nuit et jour. Science et culture*, Paris, Economica, 1991, s.29

günümüzdeki sömürüsü, güçlü bir tekno-liberal hayalin içselleştirilmesi sayesinde ve sürekli bir eğlendirme kültürü aracılığıyla sürüp gidiyor. Bugün hepimiz tüm insani gerçeklikleri derinlemesine değişime uğratan ve bizi, dünyayla ve başkalarıyla ilişkilerini sürekli olarak maliyet-avantaj döngüsü içerisinde değerlendiren ekonomik *insana (homo economicus)* dönüştürme yolunda ilerleyen bir uygarlık biçimiyle karşı karşıyayız. Yalnızca bir üretim ilişkisi veya gelişmenin meyvelerinin paylaşımı meselesi değil, derin bir başkalaşım söz konusu. Kapitalizm, köklü bir eleştiriyi geliştirmek istiyorsak yapı sökülmesine uğratılması gereken gerçek bir kültürde, yaşam tarzında ete kemiğe bürünüyor.

Ne var ki günümüzde azınlıkta bulunan bu köklü eleştiri, başka dönemlerde (özellikle 1950 ve 1960 yılları arasında) belli bir yankı bulmuştur. Çok sayıda entelektüel ve siyasal hareket tarafından sürdürülmüştür. Herbert Marcuse'ün çalışmaları, örneğin kitleleseltirmenin ve çağdaş yaşam biçiminin tartışma konusu yapılması ile kapitalizmin eleştirisini birbirinden ayırmıyordu. Diğer yazarlar (Ivan Illich, Jacques Ellul, Bernard Charbonneau, vb) yabancılaşmadan ve gösteriden söz etmekten kaçınmıyorlardı. Fakat bu çözümlerlerin modası geçiverdi ve dolayısıyla "Lukacs-Frankfurt okulu-Sosyalizm veya barbarlık-Henri Lefebvre-uluslararası durumsalci (kapitalist yaşam biçiminin uzlaşmaz ve telafisiz bir eleştirisini taşıyan) damarın egemen entelektüel dünyadan (ve dolayısıyla birçok bireyin belleğinden), Althusser-Bourdieu-Deleuze-Foucault-Derrida damarı lehine bu kadar çabuk ayıklanmış olması"¹³ pek de şaşırtıcı değildir. Bugün, bu listeyi Alain Badiou tamamlıyor.

Tarih içerisinde farklı kapitalizm eleştirileri birbirlerini izleyip, örneğin 68 Mayıs'ında olduğu gibi, eş zamanlı olarak var olmuşlardır. Luc Boltanski ve Eve Chiapello *Kapitalizmin Yeni*

13 Jean-Claude Michéa, *La Double pensée. Retour sur la question libérale*, Champ essais, 2008, s.57.

Ruhu adlı çalışmalarında¹⁴ bu yaklaşımları başlıca iki gruba ayırmıştır: sanatsal eleştiri ve toplumsal eleştiri. Sanatsal eleştiri “bir yandan, kapitalizmin yükselişiyle bağlantılı kentsoylu dünyanın belirgin özelliği olan hayal kırıklığını ve taklitçiliği, öte yandan baskıyı eleştirir. Bu eleştiri, yalnızca günlük kullanım nesnelere değil, aynı zamanda sanat yapıtlarını (kentsoyluluğun kültürel merkantilizmi) ve insanları da etkileyen anlamın yitişini, özellikle de güzel ve büyük olanın anlamının yitişini öne çıkarır”¹⁵. Toplumsal eleştiriye gelince, “sosyalistlerden ve daha sonra da Marksistlerden esinlenen [bu eleştiri], kentsoylu dünyadaki özel çıkarların bencilliğini ve görülmemiş zenginlikleri olan bir toplumda halk sınıflarının, sömürü kuramlarında açıklamasını bulacak olan bir gizem olarak artan sefaletini [ifşa eder]”.

Özgürlükçü ve toplumsal taarruz (ÖTT¹⁶), kendisinden önceki siyasal gruplar gibi, her iki eleştiri tipini de birbirine bağlı olarak götürmektedir. Üç ayda bir yayımlanan gazetesi *Offensive* [Taarruz] aracılığıyla ve çeşitli konuları ele alan sayılarıyla ne birine ne de ötekine öncelik vermeden ikisini de bağdaşık bir çerçevede bütünleştirmeye çalışmaktadır. Zira aynı hareket içerisinde ve eş zamanlı olarak kapitalizm, dünyanın büyüsunü kaçırmakta, her tür özgünlük, özerklik ve yaratıcılık biçimini yok etmekte ve bir azınlığın çıkarlarını gözeterek büyüyen eşitsizlikler yaratmaktadır. Belli bir entelektüel titizliği yüceltmesine karşın *Offensive*, kati surette militan bir devrimci toplumsal dönüşüm çerçevesinde konumlanır. Bu, kimi zaman korunması zor, ancak militan dünya ebedi nakaratlarını seslendirme eğilimindeyken entelektüel alanın çoğunlukla toplumsal sorunlardan uzaklaştığı bir bağlamda hiç olmadığı kadar da gerekli başka bir dentedir.

Bu kitap, *Offensive*'de yayımlanmış, her biri kitle kültürünün

14 *Le nouvel esprit du capitalisme*, Paris, Gallimard, 1999.

15 *A.g.e.*, s.84.

16 OLS (*Offensive libertaire et sociale*).

farklı bir açıdan eleştirisini sunan dört dosya (*ekran toplumu, spor ideolojisi, turistik tiksinti ve reklam*) ile birkaç makaleyi, hemen hemen oldukları halleriyle, ancak hafifçe gözden geçirilmiş biçimde bir araya getirmektedir. Yan yana sıralandıklarında çağdaş kapitalist imgelemin hayli canını sıkacak bir bütün oluşturmaktadırlar. Her biri küçük bir giriş yazısı ile sunulmaktadır. Kitaba giriş mahiyetinde, *Herkes ev sahibi* başlıklı kitabın¹⁷ yazarı Jean-Luc Debry ile (*Offensive*'de yayımlanmış) bir söyleşi yer almaktadır. Bu söyleşide halk sınıflarının dayanışmalarının ve direnişlerinin yerine metaya ve özel mülkiyete tapınmanın konmasıyla küçük burjuva ideolojisinin kendini nasıl dayattığı anlatılmaktadır.

Özgürlükçü ve Toplumsal Taarruz

¹⁷ *Tous propriétaires! Du triomphe des classes moyennes*, Editions Homnispheres, 2008.